

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

การจัดการสิ่งทดลองและแผนการทดลอง

การวิจัยเรื่องการศึกษาของชีวิตและสูตรอาหารสำเร็จรูปสำหรับเลี้ยงหนอนนก ประกอบด้วยสิ่งทดลองที่ใช้ส่วนผสมของวัตถุดินอาหาร คือ ปลาเป็น ข้าวโพดบด รำลエอี้ด กากถั่วเหลือง เปเลือกถั่วปัน วิตามิน แร่ธาตุ และน้ำมัน ผสมกันตามสัดส่วน (ตารางที่ 19) ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยสิ่งทดลอง 12 และเปรียบเทียบกับการใช้อาหารไก่ 3 สิ่งทดลอง จัดเป็นหน่วยทดลองห้องหมด 15 หน่วยทดลอง จากนั้นจัดการสภาพแวดล้อมให้เหมือนกันทุกหน่วยทดลอง โดยการใช้อ่างดินเผาเคลือบ เส้นผ่านศูนย์กลาง 60 เซนติเมตร ภายในรองด้วยกระดาษขาวบาง และมีฟองน้ำขนาด $5 \times 5 \times 1$ เซนติเมตร ชั้บน้ำให้ชุ่ม วางไว้มุ่งไดมุ่งหนึ่งของอ่าง และเพื่อเป็นการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโต ตลอดการทดลอง จึงนำอ่างดินเผาเคลือบไปแช่ในน้ำที่มีความลึก 5 เซนติเมตร จากนั้นใช้อาหารทดลองแต่ละสูตร สูตรละ 3 ช้อน โรยบาง ๆ ให้ทั่วกระดาษขาวที่วางไว้

วางแผนการทดลองแบบสุ่มตกลอต (Completely Randomized Design, CRD) โดยแบ่งการทดลองออกเป็น 5 ทรีทเม้นต์ (Treatment) แต่ละทรีทเม้นต์มี 3 ช้อน (Replication) โดยให้หนอนนกได้รับอาหารทดลองแต่ละสูตร ห้องหมดมี 15 หน่วยทดลอง ซึ่งแต่ละหน่วยทดลองใช้หนอนนกหน่วยทดลองละ 500 ตัว

วิธีการศึกษาของชีวิตของหนอนนก

ใช้อ่างดินเผาเคลือบ ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 60 เซนติเมตร ภายในรองด้วยกระดาษขาวบาง และใช้อาหารทดลองแต่ละสูตร (ตารางที่ 19) สูตรละ 3 ช้อน โรยให้ทั่วแผ่นกระดาษ ใช้ฟองน้ำขนาด $5 \times 5 \times 1$ เซนติเมตร ชั้บน้ำให้ชุ่ม ใส่ไว้มุ่งไดมุ่งหนึ่งของอ่างเพื่อเป็นแหล่งน้ำ จากนั้นใส่ตัวเต็มวัยหนอนนก 200 คู่ต่ออ่าง ปิดอ่างด้วยฝ้าขาวบาง เพื่อกันไม่ให้ตัวเต็มวัยบินหนีไป นำอ่างเคลือบไปแช่ในน้ำที่มีน้ำ ความลึก 5 เซนติเมตร เพื่อเป็นการควบคุมอุณหภูมิและให้ความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต ประมาณ 3 วัน ตัวเต็มวัยเพศเมียจะวางไข่ เมื่อไข่ฟักเป็นตัว ใช้เวลาประมาณ 7 วัน แยกหนอนนกใส่อ่างเคลือบอีกใบ ภายในรองด้วยกระดาษขาวบาง และโรยอาหารไก่ขนาดเล็กให้ทั่วแผ่นกระดาษ ใช้ฟองน้ำขนาด $3 \times 3 \times 1$ เซนติเมตร ชั้บน้ำให้ชุ่ม ใส่ไว้มุ่งไดมุ่งหนึ่งของอ่างเพื่อเป็นแหล่งน้ำ ใส่หนอนอ่อนละ 500 ตัว จำนวน 15 ในปิดด้วยฝ้าขาวบาง นำอ่างดินเผาเคลือบไปแช่ในน้ำที่มีน้ำ ความลึก 5 เซนติเมตร เพื่อเป็นการควบคุมอุณหภูมิและให้ความชื้นสัมพัทธ์ที่เหมาะสมกับการเจริญเติบโต ทุก ๆ 3 วัน ให้อาหารครั้งละ 100 กรัม และก่อนใส่อาหารทุกครั้ง ต้องมีการใช้ตะแกรงร่อนเพื่อแยกมูล หนอนนกที่

ตาย ครบหนอนและเศษอาหารออก และทุก ๆ วัน ต้องให้น้ำด้วยการสเปรย์น้ำในฟองน้ำให้ชุ่ม เพื่อเป็นแหล่งให้น้ำสำหรับหนอนนกตลอดการทดลอง ซึ่งน้ำหนักของหนอนนกสัปดาห์ละ 1 กรัม พร้อมบันทึกภาพการเปลี่ยนแปลงของหนอนนกในแต่ละช่วงชีวิตจนถึงตัวเต็มวัย และบันทึกระยะเวลาในการเปลี่ยนแปลงของหนอนนก แต่ละช่วงชีวิต

ตารางที่ 19 วัตถุดิบที่ใช้ในการผสมอาหารทดลองสูตรต่าง ๆ

วัตถุดิบ	สูตรที่ 1	สูตรที่ 2	สูตรที่ 3	สูตรที่ 4	สูตรที่ 5
หัวอาหารไก่	100	-	-	-	-
ปลาป่น	-	15	20	25	30
ข้าวโพดบด	-	25	20	15	10
รำลับเอียด	-	18	23	28	33
กาภถั่วเหลือง	-	30	25	20	15
เปลือกกุ้งป่น	-	10	10	10	10
วิตามิน	-	0.5	0.5	0.5	0.5
แร่ธาตุ	-	0.5	0.5	0.5	0.5
น้ำมัน	-	1	1	1	1

วิธีการศึกษาอิทธิพลของอาหารทดลอง

1. การเตรียมวัสดุและอุปกรณ์

ใช้อ่างเคลือบขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 60 เซนติเมตร ภายในรองด้วยกระดาษขาวบาง และโดยด้วยหัวอาหารไก่ให้ทั่วแผ่นกระดาษ ใช้ฟองน้ำขนาด $5 \times 5 \times 1$ เซนติเมตร ขับน้ำให้ชุ่ม ใส่ไว้มุมใดมุมหนึ่งของอ่างเพื่อเป็นแหล่งน้ำ จำนวนน้ำให้ตัวเต็มวัยหนอนนก 200 คู่ต่ออ่าง เพื่อให้ผสมพันธุ์และวางไข่ ปิดอ่างด้วยฝ้าขาวบาง เพื่อกันไม่ให้ตัวเต็มวัยบินหนีไป ประมาณ 3 วัน ตัวเต็มวัยเพศเมียจะวางไข่ เมื่อไข่พักเป็นตัว ใช้เวลาประมาณ 7 วัน คัดเลือกหนอนนกที่มีความยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร เพื่อเตรียมไว้ใช้ในการทดลอง

2. การเตรียมอาหารทดลอง

บดวัตถุดิบที่ใช้ในตารางที่ 19 ให้ลับเอียด จากนั้นซึ่งวัตถุดิบในแต่ละสูตรแล้วผสมจนเป็นเนื้อเดียวกัน แยกอาหารทดลองที่ได้แต่ละสูตรใส่ในถุงพลาสติก นำไปแช่ตู้เย็นเพื่อรักษาคุณภาพของอาหารทดลองตลอดการทดลอง และเก็บตัวอย่างอาหารในแต่ละสูตรไปเคราะห์ห้องคีประกอบทางเคมีของอาหารตามวิธีของ AOAC (1999)

3. วิธีการศึกษาทดลอง

แยกหนอนขนาดความยาวประมาณ 1 เซนติเมตร ใส่อ่างเคลือบ จำนวน 500 ตัว ต่ออ่าง ภายในอ่างรองด้วยกระดาษขาวบาง และโดยด้วยอาหารทดลองสูตรต่าง ๆ กัน จำนวน 5 สูตร สูตรละ 3 ชั้น ให้ทั่วแผ่นกระดาษ ใช้ฟองน้ำขนาด $3 \times 3 \times 1$ เซนติเมตร ขับน้ำให้ชุ่ม ใส่ไว้

มุ่งให้มุ่งเน้นของอ่างเพื่อเป็นแหล่งน้ำ ตลอดการทดลอง ให้อาหารทุกสัปดาห์ และก่อนให้อาหารแต่ละครั้งใช้ตะแกรงร่อนเพื่อแยกตัวหนองออกจากมูลหรือเศษอาหาร ซึ่งน้ำหนัก วัดความยาวและนับจำนวนตัว ทุก ๆ สัปดาห์ ตลอดเวลาในการเลี้ยงหมันเดินนำ้ในฟองน้ำเพื่อให้หนอนกมีน้ำอยู่เสมอ ควรระวังไม่ให้น้ำแห้ง

4. การประเมินอิทธิพลของอาหารทดลอง

ทำการประเมินอิทธิพลของอาหารทดลอง โดยตรวจสอบจาก น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (Weight gain, WG) ความยาวที่เพิ่มขึ้น (Length gain, LG) น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อวัน (Daily weight gain, DWG) ร้อยละน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (Percentage weight gain, PWG) อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะต่อวัน (Specific growth rate, SGR) และอัตราการดูแล (Survival rate) ก่อนการทดลองเก็บตัวอย่างหนอนกมที่ได้รับอาหารทดลองในแต่ละสูตรไปเคราะห์องค์ประกอบทางเคมี (Proximate analysis) ได้แก่ ความชื้น โปรตีน ไขมัน เยื่อเยื่อ เถ้า และคาร์บอโนไซเดต ตามวิธีของ AOAC (1999)

การประเมินอิทธิพลของอาหารทดลองโดยการคำนวณจาก

$$\text{น้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (กรัม) (WG) = } W(2) - W(1)$$

$W(1)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อเริ่มต้นการทดลอง

$W(2)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

$$\text{ความยาวที่เพิ่มขึ้น (Length gain, LG) = } L(2) - L(1)$$

$L(1)$ = ความยาวเฉลี่ย (เซ็นติเมตร) เมื่อเริ่มต้นการทดลอง

$L(2)$ = ความยาวเฉลี่ย (เซ็นติเมตร) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

$$\text{น้ำหนักที่เพิ่มขึ้นต่อวัน (กรัม/วัน) (DWG) = } \frac{W(2) - W(1)}{\text{ระยะเวลาทดลอง (วัน)}}$$

$W(1)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อเริ่มต้นการทดลอง

$W(2)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

$$\text{ร้อยละน้ำหนักที่เพิ่มขึ้น (ร้อยละ) (PWG) = } \frac{W(2) - W(1)}{W(1)} \times 100$$

$W(1)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อเริ่มต้นการทดลอง

$W(2)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

$$\text{อัตราการเจริญเติบโตจำเพาะต่อวัน (ร้อยละต่อวัน) (SGR)} = \frac{(\ln W(2) - \ln W(1)) \times 100}{\text{ระยะเวลาทดลอง (วัน)}}$$

$W(1)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อเริ่มต้นการทดลอง

$W(2)$ = น้ำหนักเฉลี่ย (กรัม) เมื่อสิ้นสุดการทดลอง

$$\text{อัตราอุด (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนหนอนนกที่เหลือ}}{\text{จำนวนหนอนนกที่เริ่มต้น}} \times 100$$

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

การวิเคราะห์ผลการทดลองทางสถิติ เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่เกิดขึ้น จากการแต่ต่างของอาหารที่ใช้ในการเลี้ยงหนอนนก วิเคราะห์โดยวิธีวิวารีแยนซ์ (Analysis of variance) และเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการตอบสนองโดยวิธี Duncan's new multiple range test (DMRT) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 โดยใช้ซอฟต์แวร์โปรแกรม SPSS version 10

สถานที่ทำการทดลอง

โปรแกรมวิชาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สงขลา

ระยะเวลาที่ทำการทดลอง

เริ่มทำการทดลอง เดือนมกราคม 2518

สิ้นสุดการทดลอง เดือนมกราคม 2549